

JUTALOMJÁTÉK

Hamlet, az életrevaló

TÜSKE ZSUZSANNA

EDELÉNYI FILMJE A SZÍNHÁZ VILÁGÁBAN MESÉL AZ ÉLETSZERETETRŐL.

A dráma és a komédia ellentéteinek vonzásából született műfaj, a dramedy, a mai napig igazi szerelemgyerekként bizonyítja életképességét – évtizedeken és kontinensek mozivásznain átívelve is képes kedvenc témáiban kiválóan vizsgázni. Az egyik kedvelt területének számító, keserűes „furcsa pár”-történetek különösen hálás és bőséges témát jelentenek: a főszereplői közti különbségek származásukban, bőrszínükben, korukban, életszemléletükben, vagy akár ezek együttállásában is kiütözhetnek, mint az 1989-es klasszikus hollywoodi mintadarab, a *Miss Daisy sofőrje*, vagy több mint 20 évvel későbbi, európai leszármazottja, a komoly közönségsikert arató *Életrevalók* esetében. Ez utóbbi ékes francia példa már az ápoló és ápolott, az egészséges és betegségénél fogva kiszolgáltatottá vált ember találkozását is beemeli a dramedy motívumtárába – a 2011-es kedvenc mellé most egy magyar-angol koprodukcióból született szeretnivaló jövevény, Edelényi János *Jutalomjátéka* is megérkezett a műfaji családba.

„Szembenéz egykori önmagával”
(Coco König és Brian Cox)

A történet középpontjában ezúttal egy valódi színészlegenda, Sir Michael Gifford áll, aki Shakespeare-drámák méltó tolmácsolójaként évtizedeken át verhetetlenül tündökölt a győztesek színpadi dicsfényében, idős korára azonban szemben találja magát egy legyőzhetetlennek tűnő ellenféllel, a Parkinson-kórral. A világtól elforduló Gifford az új szituációban a zsémbes öregúr szerepét veszi fel, aki – ha épp nem a családja életét teszi pokollá – főétkezéseire akár egy-egy ápolót is szívesen lenyel keresztbe. Elegáns vidéki kúriájába egy nap új lakó érkezik Gifford lánya jóvoltából, a fiatal, magyar származású gondozó, Dorottya személyében, aki maga is színésznőnek készül. Hamar világossá válik, hogy a törekenynek tűnő teremtés sikerrel állja a kemény kihívást – rátermettségének, csillogó humorának és öntudatosságának köszönhetően, amellet, hogy nem válik áldozattá, meg is szelidíti és életörömmel ajándékozza meg kiállhatatlan, mizantróp mesterét, aki azonban hamarosan újabb komoly próbatétel elé néz.

A nemzetközi fesztiválsikereket begyűjtő *Prima Primavera* alkotója, Edelényi János, második rendezésében visszatér az idős férfi-fiatal lány, illetve az áttételes szülő-gyermek motívumhoz, ám ezúttal egyfajta, lágy tónusokkal felrajzolt háromszög is kialakul a kétféle lányalak figuráján keresztül. A *Jutalomjátékban* vezérlőelvként működik a több rétegű önreflexió is, amely szerencsére látványos jelenléte ellenére sem telepszik rá a történetre: minden eleme finoman illeszkedik a filmszövetbe, többek közt a dráma, a színház, a mozi és világhírű művészei (köztük magyar alkotók) iránti tisztelgés eszközévé válik. Ennek a precízen, ugyanakkor szívvel felépített rendszernek a középpontjában Brian Cox áll, aki – a saját filmjeiből átemelt képi idézeteken keresztül – maga is szembenéz régi önmagával, így válik fikatív karakterként és hús-vér színészként egyaránt a múltjával szembesülő művész és az öregség törekenységét megismerő ember jelképévé. Mindehhez társul a magyar (művészi) öntudatot is képviselő Dorottya szerepét alakító Coco König, aki nemcsak mozivásznon való debütálása, de magyar-osztrák származása és Cox-szal való együtt lélegzése révén is alappillére ennek a nézők felé kikacsintgató rendszernek. A brit színészlegenda és a fiatal, elsőfilmes tehetség között működő mentor-tanítvány kémia, valamint a színparkozó párbeszéd, a *Lear királyból* és a *Hamletből* vett idézetekkel megcsavart szellemi csatározások és a vitalitással átértelmezett Hamlet-monológ töltik fel élettel és finom humorral az alaphelyzetét tekintve drámai történetet. Ráadásásként Edelényi filmje egyes elemeiben (lásd színház iránti tisztelgés, végső színpadi megszégyenüléstől rettegő, Lear királyt játszó színész és hú társa) egy másik, a komédia és a tragédia határán egyensúlyozó klasszikust, az 1983-as *Az öltöztetőt* is megidézi. A *Jutalomjáték* mindezekkel együtt is túlmutat a referenciák rendszerén – a jól ismert korábbi alkotásokból szőtt történethez olyan sprituszt párosít, amellyel csak az igazi életrevalók rendelkezhetnek.

JUTALOMJÁTÉK (The Carer) – brit-magyar, 2016. Rendezte: Edelényi János. Írta: Gilbert Adair, Tom Kinninmont és Edelényi János. Kép: Máthé Tibor. Zene: Pacsay Attila. Szereplők: Brian Cox (Gifford), Coco König (Dorottya), Anna Chancellor (Milly), Emilia Fox (Sophia), Karl Johnson (Joseph). Gyártó: Hopscotch Films / Mythberg Films / Vita Nova Films. Forgalmazó: A Company Hungary. Feliratos. 89 perc.

